7/19921

T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01- 358
Konu : Sayın İ.Sami TANDOĞDU' nun
7/19921 Esas No' lu Yazılı Soru Önergesi

02.03/2007

12176

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 05.02.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-28703 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Ordu Milletvekili Sayın İdris Sami TANDOĞDU' nun "kuruyan göl ve akarsular ile iklim değişikliklerinin bitki örtüsüne etkilerine ilişkin" 7/19921 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK
Cevabi yazı (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi:
Başbakanlık

Söğütözü Caddesi No:14/E Kat:1 06560 Beştepe / ANKARA
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Hüseyin AYTAÇ / Şube Müdürü. Telefon: (312) 207 67 52 Faks : (312) 207 67 88
e-posta : h.aytac@cevreorman.gov.tr Web : http://www.cevreorman.gov.tr

7/19921

ORDU MİLLETVEKİLİ SAYIN İDRİS SAMİ TANDOĞDU' NUN 7/19921 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

1. Türkiye genelinde yaklaşık, 1.300.000 hektar sulak alan habitatı kurutma, ıslah, sulama ve baraj gibi proje uygulamaları ile tahrip edilmiştir. Ülkemizde öncelikle sıtma hastalığı ile mücadele etmek daha sonra ise tarım toprağı elde etmek amacıyla geliştirilip, uygulanan ve sulak alanlarımızın kurutulmasıyla sonuçlanan tüm projeler ile günümüzde de birçok sulak alanın hidrolik sistemini etkileyerek aşırı seviye düşümlerine sebep olan sulama projeleri DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Bakanlığımızca kurutulan sulak alanlarımızın yeniden kazanılması için gerekli çalışmalar ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde yürütmektedir. Bu kurumanın sadece ülkemizin yaşadığı kurak dönem etkileri ile olmadığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzün yaptığı çoğu sulak alandaki çalışmalar ile ortaya konmuştur.

Yaşanan kuraklık doğal olarak sulak alanları etkilemektedir. Ancak sulak alan ekosistemini bozan hatta bazı alanlarda yok olmasına sebep olan faaliyetler plansız yapılan su kullanım çalışmalarıdır. Sulak alanların kurutularak tarıma açılma çalışmaları son yıllarda azalmış olsa da sulak alanları besleyen suların önlerinin kesilerek plansız olarak sulamaya ve diğer amaçlara yönlendirilmesi ile yeraltı suyu kullanımı günümüzdeki sulak alan kurumalarının temel sebebidir. Bu durumun önüne geçebilmek için birçok kurumla birlikte çözüm üretmek gerekmektedir. Ancak Sultansazlığı (Kayseri), Seyfe Gölü (Kırşehir), Ereğli Sazlıkları ve Hotamış Sazlığı (Konya) son yıllardaki bilinçsiz çalışmalar neticesinde kurumaya yüz tutmuş sulak alanlarımızdır.

2. İklim kuşağındaki değişmelerin tarımsal üretimde ürün deseni ve kalitesi açısından bitki örtüsünde olumsuz değişmeler gösterdiği genel açıdan söylenebilir. Bu konuda uzun vadede bilimsel çalışmalar yapılması ve bu çalışmalar sonucunda bilimsel verilerle durumun ispatlanması gerekir.

Ancak İklim değişikliğinin yanı sıra insan eliyle yapılan fiziki müdahalelerle de yetişen ürünler açısından olumsuzluklar mevcuttur. Örneğin Avlan Gölü (Antalya) 1975'li yıllarda 5,5 km uzunluğunda dağın altından tünel açılmak suretiyle tarım alanı kazanmak amacıyla kurutulmuştur. Gölün kurutulmasından sonra bölgede ciddi olumsuzluklar yaşanmaya başlamıştır. Taban suyu seviyesi önemli ölçüde düşmüş, elma verimi ve diğer tarımsal verim azalmış, iklim sertleşmiştir. Hatta bölgedeki sedir ormanı kurumaya başlamıştır. Bakanlığımızca 1996'lı yılında başlatılan gölün yeniden kazanılması çalışması, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde devam ettirmiş ve 2001 yılından itibaren kurutulan alanda yeniden su tutulmaya başlanmıştır.

3. Bilindiği üzere Türkiye 24 Mayıs 2004 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (BMİDÇS) taraf olmuştur. Sözleşmenin Ek-I listesinde yer alan ülkemizin BMİDÇS kapsamındaki yükümlülükleri arasında, her yıl 15 Nisan'a kadar Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanterlerini ve yaklaşık iki yılda bir İklim Değişikliği Ulusal Bildirimini hazırlayarak Sözleşme Sekreteryası' na sunmak yer almaktadır. Bu kapsamda ülkemizin "Sera Gazı Emisyonu Ulusal Envanteri" Türkiye İstatistik Kurumunun koordinatörlüğünde ve ilgili kuruluşların katkılarıyla tamamlanıp, resmi olarak ilk kez Çevre ve Orman Bakanlığınca 15 Nisan 2006 tarihinde BMİDÇS Sekretaryasına iletilmiştir. İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi hazırlıklarına ise "Ulusal Bildirim Hazırlık Projesi" kapsamında UNDP katkıları ve GEF finansal desteği 1 Ağustos 2005 tarihinde başlamıştır. Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili Kurum ve Kuruluşlarla, Sivil Toplum Örgütleri ve

Ulusal Bildirim Hazırlama Projesi ekibinin işbirliği ile Proje tamamlanmış ve Türkiye'nin İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi 2007 yılının Ocak ayı sonunda Sözleşme Sekretaryasına sunulmuştur. İklim değişikliğinin bitki örtüsü üzerindeki etkilerine ilişkin Ulusal Bildirimimizde (İklim Değişikliği Birinci Bildirimine http.//www.cevreorman.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir.) yer alan çalışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

İklim Değişikliklerinin Tarımsal Üretim Sistemlerine Etkisi

Kurak Alanlarda İklim Değişikliğinin Tarımsal Üretim Sistemlerine Etkisi (ICCAP), iklim değişikliğinin tarıma etkisinin bütüncül şekilde değerlendirilmesine yönelik bir araştırma projesidir. Söz konusu proje, 2002-2007 yıllarını kapsayan 5 yıllık bir proje olup Japonya İnsanlık ve Doğa Araştırma Enstitüsü'nün (RIHN) temel politikasına dayanır. Proje, TÜBİTAK işbirliği ile uluslar arası ortak proje olarak yürütülmektedir. ICCAP dahilinde iklim sistemleri ve insan-tarım sistemi arasındaki etkileşimin netleştirilmesi ve daha bütüncül ve genel disiplinler arası bir yaklaşımın benimsenmesi ile küresel çevrede yeni bir araştırma alanının oluşturulması amaçlanmaktadır. Projede, ana vaka çalışma bölgesi olarak, Türkiye Seyhan Nehri havzası da dahil olmak üzere Akdeniz'in doğu kıyısındaki kurak ve yarı kurak alanlar, seçilmiştir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (TKİB) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve üniversitelerin araştırma fonları mali ve idari olarak araştırma projelerini desteklemektedir. TÜBİTAK, DPT, bazı tarım-sanayi şirketleri ve CIMMYT (Uluslararası Buğday ve Mısır Araştırma Merkezi), ICARDA (Uluslararası Kurak Alanlarda Tarımsal Araştırma Merkezi), CIHEAM (Uluslararası Akdeniz Tarımsal Araştırma Merkezi), FAO (Gıda ve Tarım Örgütü), IPGRI (Uluslararası Bitki Genetik Kaynaklar Enstitüsü, CLIMA (Akdeniz Tarımında Baklagiller Merkezi), CIP (Uluslararası Programlar Merkezi), UNDP(Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı), UNIDO (Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı), EU-FP (Avrupa Birliği Çerçeve Programı) uluslararası kuruluşlar ve UNEP (Birleşmiş Milletler Çevre Programı) araştırmalara destek veren önemli kuruluşlardır. AB' nin Tarım Araştırmaları Daimi Komitesi'nde (SCAR) Türkiye'den de temsilciler yer almaktadır. Tarım alanında toplumun araştırma ihtiyaçlarının belirlenmesi görevi, esasen TKİB, üniversiteler, TÜBİTAK ve DPT'nin ortak çalışmalarıyla yürütülmektedir. Daha önceki yıllarda, Türkiye' de yapılan tarım araştırmalarının etkisinin miktar açısından belirlenmesi zor olmuştur (kişisel çıkarlara dayandığı ve kamu fonları yatırımları için düşük getiri sağladığı gerekçeleriyle eleştirilmiştir.) "Türkiye Tarımsal Araştırma ProjesiTAP" ile, 1996'da araştırma planlama ve uygulamadaki odak noktasının en temel değişimi, tek disiplinli proje ya da deneysel araştırma yaklaşımından bütünleştirilmiş, çok disiplinli bir yaklaşıma geçmek olmuştur. Araştırma alanındaki yatırımlar, öncelikli Araştırma Fırsatları ve Araştırma Programlarına göre tahsis edilmektedir. 1996 yılından bu yana, Tarımsal Araştırma Master Planının" uygulanmasıyla birlikte, genel yaklaşım, tarımsal araştırmaların, ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri yüksek olan alanlara yoğunlaştırılması şeklinde olmuştur.

Mevcut Araştırma Faaliyetleri

Mevcut araştırma faaliyetler, biyoçeşitlilik - genetik kaynaklar, bitki gelişimi, bütünleştirilmiş yetiştirme - üretim sistemleri ve Entegre Ürün Yönetimi (ICM), hasat sonrası teknolojileri, tarım ekonomisi ve pazarlama, hayvancılık - sağlık, balıkçılık yönetimi, gıda ve yem teknolojileri, toprak ve su kaynakları yönetimi, organik tarım ve biyogüvenlik konuları üzerinde yapılmaktadır. Özellikle son 20 yıla ait yerel ve uluslararası kaynaklar kullanılarak, güncel teknolojik cihazlar ve aletler yardımıyla tatmin edici bir araştırma altyapısı

7/19921

geliştirilmiştir. İklim değişikliğinin sulamayla uyumlaştırılması ve uyumlu ürün seçimi alanlarında daha özel araştırmaların yapılması gerekmektedir.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun 10 Mart tarihli kararına göre ve Ulusal Strateji Planı, TKİB çerçevesinde TÜBİTAK ile işbirliğiyle, 2005-2014 yılları için Ulusal Tarımsal Araştırma Stratejisi Planı geliştirilmiştir. Bu planda, tarımsal araştırma stratejisinin "doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlandığı sürdürülebilir bir tarım için kaliteli araştırmaları kapsaması" öngörülmüştür.